
Petr Šípek: O úbytku hmyzu je třeba lidi informovat

Petr Šípek: O úbytku hmyzu je třeba lidi informovat

Žijeme ve světě, který je dominován hmyzem (80 procent rostlinných druhů je vázáno na opylování). Přitom dle dlouhodobého německého průzkumu poklesl stav hmyzu zhruba o 75 procent. Z jiných zdrojů vyplývá, že v české přírodě za 100 let vyhynula třetina druhů. Další studie dokládá, že každoročně se stav populace hmyzu snižuje o 2,5 procenta.

Možná trochu úsměvným, nicméně prokazatelným, je příklad s čelním sklem automobilu: zatímco ještě před pár lety bylo po pár kilometrech jízdy plné „rozplácnutých“ mušek, dnes zůstává téměř čisté... Je situace skutečně tak vážná a především nevratná?

Petr Šípek z katedry zoologie Přírodovědecké

fakulty UK je toho názoru, že o úbytku hmyzu je třeba lidi informovat, pořád se ještě dá mnohé zachránit.

Hmyz úplně nezmizí, bude třeba všude stejný

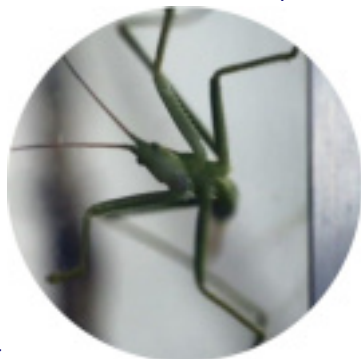
Celosvětově známe více než jeden milion popsanych druhů hmyzu, přičemž každý má určité nároky a určitou míru specializace. Existují velmi specializované druhy i druhy všeobecně přítomné a velmi adaptabilní. „Vymřou spíše ty specializované, zatímco přizpůsobivé druhy budou naopak prosperovat z lidmi indukovaných změn krajiny,“ očekává zoolog Šípek a jak dále dodává: „Kompletního vymření hmyzu se obávat nemusíme, změní se ale určitě jeho druhová skladba a početnost jednotlivých skupin.“ Znamenalo by to třeba, že u nás bude stejné zastoupení hmyzu jako například v Severní Americe.

Hmyz se šíří nejčastěji na sever

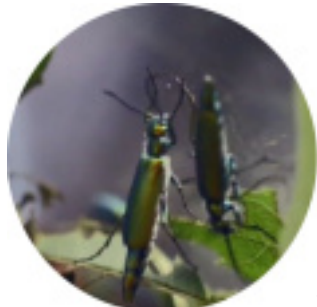
V našich končinách hraje změna klimatu spíše pozitivní roli, tedy pokud se budeme bavit o počtu druhů. Dochází totiž častěji k šíření hmyzích druhů směrem na sever. Jiné je to již s horskými druhy, které přicházejí kvůli změně klimatických páسů o prostředí pro život.

„Ano, zcela určitě došlo k rozšíření druhů, které se tu v nedávné historii nevyskytovaly, nebo měly severní hranici rozšíření nedaleko našich hranic. Řada těchto druhů je zcela nových, ale některé vymizely už v padesátých letech minulého století v návaznosti na změnu hospodaření v krajině,“ odpovídá Petr Šípek na otázku, zda změny v přírodě

dokázaly i prospět.

Jen klimatické změny za to nemohou

Větší negativní efekt klimatických změn se předpokládá v tropických oblastech, ale jedná se spíše o odhady. „Dle souhrnné analýzy autorů Franceska Sánchez-Bayo a Krise Wyckhuysa publikované letos v únoru v časopise Biological Conservation je však globální změna klimatu až čtvrtým faktorem ovlivňujícím hmyzí populace,“ upřesňuje Petr Šípek.

Nepřítelem číslo jedna je zemědělství

Mezi hlavní původce problému patří podle odborníků konverze půdy a intenzivní zemědělství, v našich podmínkách i lesnictví a chov ryb; dále pak znečištění, včetně agrochemikálií, následováno biologickými vlivy, jakými jsou invaze, druhové expanze a patogeny. Teprve pak je zmiňována změna klimatu.

V naší krajině je velký problém hlavně intenzivní hospodaření na straně jedné a nezáměr o volnou krajinu na straně druhé. Místa, na kterých se nedá intenzivně hospodařit, prostě samovolně zarůstávají. Možná by se to mohlo zdát divné, že takto vzniklá „nová divočina“ hmyzu škodí, ale podle Šípka je opak pravdou: „V naší krajině docházelo po celá tisíciletí k blokování přílišného růstu dřevin, ať již náhodnými požáry, činností člověka, nebo třeba výskytem pratur. Vznikala takto pestrá mozaikovitá krajina, připomínající spíše savany než ony pověstné husté a temné hvozdy.“

Jak může k posílení hmyzí diverzity prospět každý z nás

Na úrovni jednotlivce to může být instalace a udržování prvků zvyšujících diverzitu okolí, od zahradních jezírek bez ryb až po zahradní kompost. Dobré je tzv. rozrůznění sečí, tedy nemít všude anglický trávník nebo ponechat umírající dřeviny na svém místě až do jejich úplného konce.

Na obecní úrovni se dají rozrůznit seče, zakládat motýlí loučky, vysekávat remízky či pečovat o zanedbané mokřadní

louky, s tvorbou tůní a pásovou sečí.

„V obecné rovině je ale potřeba tlačit na to, aby si agronomové, lesní hospodáři a rybáři uvědomili, že patří mezi tvůrce a hospodáře naší krajiny a jsou tedy zodpovědní za její zachování a začali k ní přistupovat s citem,“ apeluje Petr Šípek a dodává: „Je známo, že v České republice máme bohužel jedny z největších půdních bloků, nejhustších lesů a nejproduktivnějších rybníků v rámci Evropy. To mluví samo za sebe.“